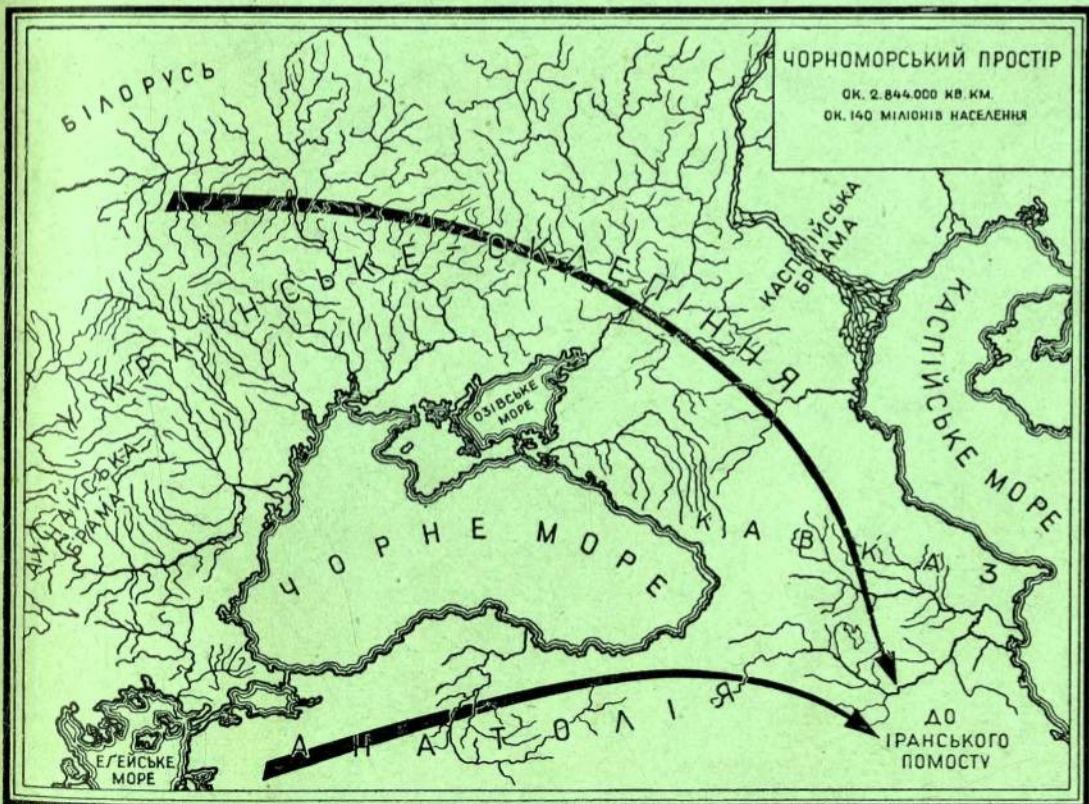

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ПРОСТІР Атлас

ЧОРНОМОРСЬКИ ПРОСТІР

UKRAINISCHES INSTITUT FÜR SCHWARZMEERKUNDE

N 8

Jurij Lypa - Lew Bykowski

SCHWARZMEERRAUM

Atlas

- 1941 -

Erscheint als Manuskript

Odessa - Sewastopil - Mariupil - Noworossijske - Tuapse

Український Чорноморський Інститут.

Ч.6

Юрій Лица - Лев Биковський

Ч О Р Н О М О Р С Ь К И *

П Р О С Т І Р

А т л я с

Схеми рисував Ст.В.

- 1941 -

На правах рукопису

Одеса - Севастопіль - Маріупіль - Новоросійське - Туапсе

Авторські права застережені

Alle Rechte vorbehalten

П Е Р Е Д М О В А.

Уважаємо за свій обов'язок видати цей малий атлас схем, призначений для ширшого вжитку. Укладений він подібно до "Атласу біжучих подій" Д ж. ф. Г о р р а б і н а, що вперше вийшов у 1936 р. в Лондоні, та подібно до атласу В а л ь т е р а П а л я "Політичне обличчя землі", що вийшов вперше у 1937 р. в Берліні. Росіяне й поляки такого атласу не видавали.

Наш атлас має ту саму методу, як і вищеназвані, - подає ключові місця з погляду геополітики /отже економічно, історично-політично й географічно важні/ в доступній для всіх формі.

Обсяг атласу обіймає тільки Черноморський простір, як терени найбільш важні для України. Тільки в тих теренах найбільш органічно може розвинути ся п р и з н а ч е н н я У к р а ї н и.

Головна ідея атласу, - це власний політичний світогляд, власна ідея в міжнароднім житті, - Ч о р н о м о р с ь к а д о к т р и н а.

З нею, на нашу думку, маємо вступати в цих нових часах до спільноти народів цілого світа. Вона окресляє значіння нашого народу. Вона дає нам моральне право і для р е а л ь н о ї д і ї. Не говоримо про реальну дію тільки на сьогодні чи на позавтра. Такі короткотривалі підстави реальної політичної дії - варті тільки готентотів і зулусів. Мусимо мати підстави до реальної дії н а с т о л і т т я. Мусимо мати глибший суцє-український погляд на політику помимо тих чи інших кон'єктур. М у с и м о, бо без того згинемо морально. Станемо нічого не варті, - виповнять нас чужі думки і світогляди, що вирости в чужих умовах, для чужої користі і з чужої крові.

Тому видання цієї граці уважаємо за справу чести і видаємо її помимо вельми несприятливих умовин.

1. ЧОРНОМОРСЬКИЙ ПРОСТІР.

Чорноморський простір це таке ж реальне геополітичне поняття, як Балтійський, як Східньо- або Західньо середземноморські простори. Окреслюють його сточища рік і морське узбережжя, як лучбовий зв'язок, культурні й історикополітичні традиції, як духовий зв'язок.

В нашій століттю значіння Чорноморського простору зростає постійно на вазі.

В своїх м е ж а х Чорноморський простір творить цілість. Можна порівняти його з фортецею. В середині фортеці є її сполукою площа моря. Від цієї площі йдуть вулиці - ріки вглиб фортеці.

Високі мурі, обливані морськими хвилями, має вона на п і в - д е н н о м у с х о д і - це західні береги Каспія із Закавказзям і Дагестаном. Від тих мурів на п і в н і ч н и й с х і д у г о р у йде інша оборона фортеці: Калмицько-Саратівські пустелі, оточені каналом - Волгою. Далі вже зовсім на п і в н о ч і йдуть пуці й болота джерел Дону й Дніпра з їх притоками. З а х і д і п і в д е н ь оборонені валами Карпат, Балкану й Малсазійського масиву.

Ця фортеця має свої прастарі історичні брами народів.

З а х і д н я б р а м а - це ложе Дунаю, що сам пропливає через залізні Ворота, це - брама торговельних міст.

С х і д н я б р а м а - це давня Каспійська брама гімлян, це брама степів, кочовницьких орд і торговельних караванів.

Третя б р а м а на п і в д н і - це протема Босфор із Дарданелями, це - брама мореплавців.

Чорноморська фортеця має своє й дуже широкі склепіння, що оперте в одного боку на Карпатах, а в другого - на Кавказі. Вони в

основному покривається з українською гранітовою плитою /der ukrainische Herst - С т е п а н а Р у д н и ц ь к о г о /.

Врешті є своєрідна підмурівка, підстава. Це -Анатолійське плато, національна територія турків.

Тільки один високий поміст провадить із тої фортеці на широкий світ. То поміст, опертий одним кінцем на Закавказзя, лягає на цілий Іран і кінчається над Перською /Іранською/ затокою звідти стелеться шлях до країн і морей усієї землі.

Під оглядом гідрографічним і популяційним Чорноморський Простір творить суцільну систему, осередком якої є Чорне море, як центральний водний басейн для цілого ряду країн і народів, як серце одного могутнього організму, а річки, що впадають до цього басейну, є його живі артерії цього організму.

Проф. І. Ш о в г е н і в окреслює Чорноморський Простір у своїй праці про "Чорне море" /Варшава 1941/:

"Поверхня цілого басейну Чорного і Озівського морів разом з цими морями становить приблизно: 2.844.000 кв.км. Поверхня Чорного й Озівського морів - 455.000 кв.км.; поверхня сточищ самих річок 2.389.000 кв.км. об'єм води, що міститься в Чорному морі, 493.000 км.прест.; довжина річок Чорноморського басейну, довгих від 3 км. біля 450.000 км.; загальний пересічний відток цих річок за рік біля 500 км.пр.; пересічний за рік об'єм твердих виносів - 127 міл.м.пр.

Навколо Чорного й Озівського морей лежить 50 портових міст, між якими існує пароплавство; до 10-ти з них можуть підходити океанні пароплави з углибкою 8-10 м.

Довжина судноплавних річок досягає 12.000 км., в тому числі на українській території 6.200 км.

Довжина річок, на якій є можливий сплав, вносить кілька десятків тисяч км.

Гідравлічна енергія річок Чорноморського басейну при середній воді вносить:

в сточищу Дунаю	біля 2.500.000 кс.
" Дністра	1.225.000 "
" Дніпра	1.000.000 "
" Бога	135.000 "
" Кубані...	1.700.000 "
" Закавказзя.	1.260.000 "
" турецьких річок	540.000 "
разом	3.760.000 кс.

але усталена потуга майбутніх електростанцій може бути значно більша.

Воді чорноморських річок дають можливість зросити біля 5.000.000 га родючих земель, які тепер терплять від посухи.

Урегулювання спливу річок і обвалування їх дасть підставу для очищення і загосподарювання до 10.000.000 га заболочених або тяжких холодних земель."

"В басейні Чорного й Озівського морей мешкає тепер біля 140 мільонів населення, а в тому українців біля 47-48 мільонів, цеб-то біля 34% усього населення."

Як бачимо, кількість населення відповідає приблизно дійсній кількості населення С.С.Р.Р., лишень людські маси тут не розпоршені на 22 міл.кв.км., а заселють площу в 3 міл.кв.км.,- отже більше є здібні до продуктивної співпраці.

Уже наведені ще дані показують, що Чорноморський простір може відіграти в світі дуже поважне значіння. Це значіння стає ще виразнішим,

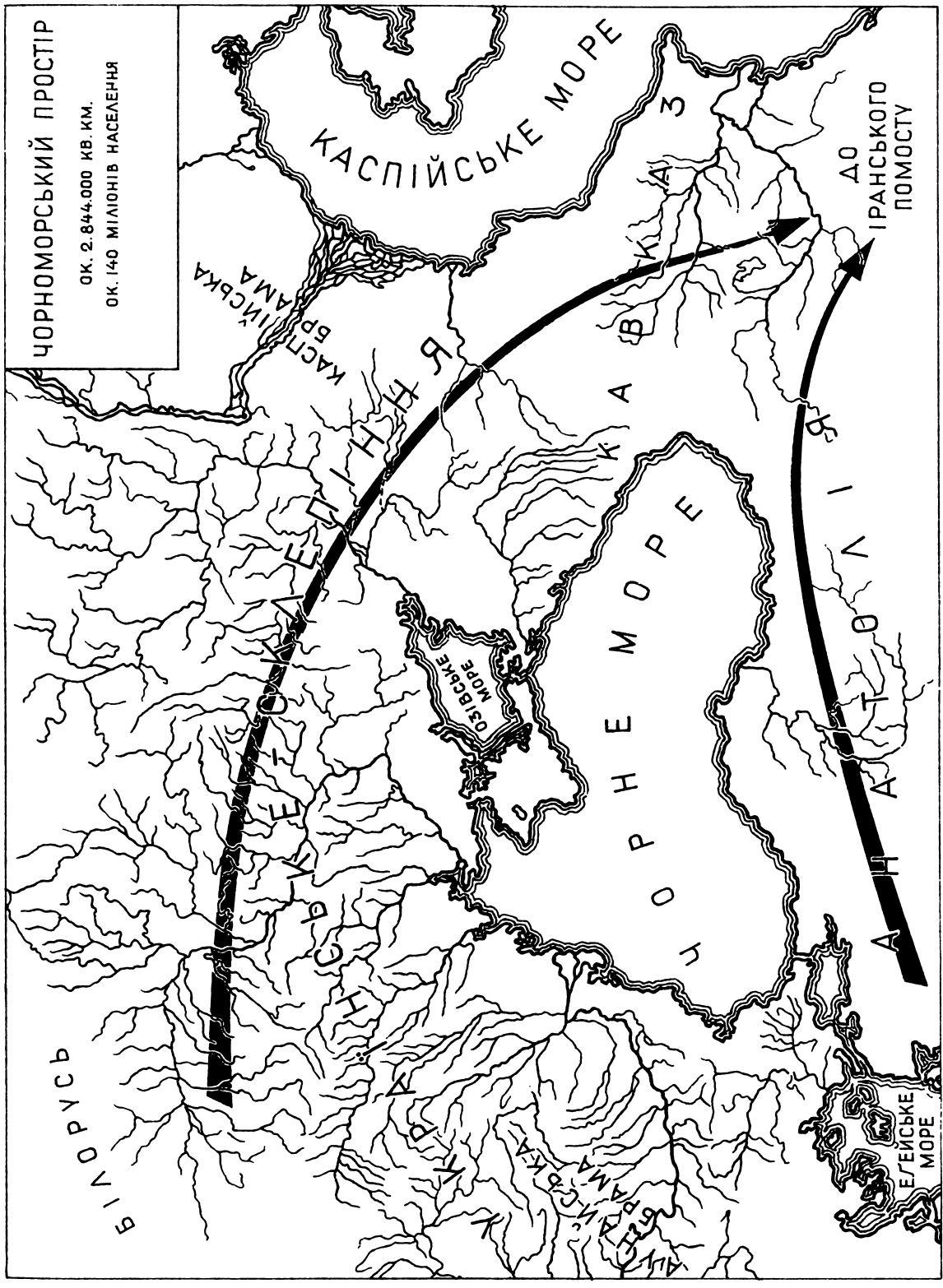
коли зясуємо, що в Чорноморських країнах існують великі, різnorodні, далеко ще не використані природні багатства. Вистарчить згадати про велиценські запаси камінного вугілля /самий Донбас - понад 5 млрд. тон, Туреччина - 2 1/2 млрд. тон. і т.д./, не згадуючи вже, що геологічні запаси сягають 73 млрд.тон/, нафти /самі запаси Закавказзя - коло 6.400 міл.тон/, або мангану /Нікополь, Чіатури/ й заліза.

Отже Чорноморський простір становить географічну цілість, має свій геополітичний зміст, свою етнічну спільноту та власні вироблені торговельні, культурні й державні традиції, що зоднороднили психіку чорноморського населення. Проблема полягає у тому, щоб у цій геополітичній і культурній спільноті в сучасній текучості міжнародних відносин знайти волю до одности та динаміки.

Йде про те, щоб якась сила піднесла ініціативу і відтворила волю цілого Простору до власного буття, як політичної спільноти. Хто ж в першій мірі призначений самим Провидінням і історією до впровадження цієї волі в життя, хто може бути носієм Чорноморської доктрини над Чорним морем і в цілому світі?

У к р а ї н а, воля її Народу й вага її крає!

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ПРОСТІР
 ОК. 2.844.000 КВ. КМ.
 ОК. 140 МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ

ДО
 ІРАНСЬКОГО
 ПОМОСТУ

ЕГЕЙСЬКЕ
 МОРЕ

БІВОНРСЬ

КАВКАЗЬКІ
 ГОРИ

МАРАМАРСЬКЕ
 МОРЕ

КАСПІЙСЬКЕ
 МОРЕ

ЧОРНЕ
 МОРЕ

КАСПІЙСЬКА
 БРАМА

КАСПІЙСЬКА
 БРАМА

КАСПІЙСЬКА
 БРАМА

2. УКРАЇНА.

Як підставу до означення етнографічних меж України можемо взяти межі т.зв. Укр.Рад.Республіки із Львовом, Чернівцями, Хотиним на заході та з Купянськом, Луганськом і Таганрогом на сході. Однак знаємо, що совіцька Москва викривала для національних республік кордони значно вузчі від дійсних етнографічних меж. Поза цими кордонами зістартяться на сході, - Донщина з рештою Донбасу /10-12%/, південне Приозів'я та Кубань, на півночі-південна частина т.зв. центральної Чорноземної області, на півдні - Крим, та на заході - Молдовина, Лемківщина, Карпатська й Пряшівська Україна та вузьке пасмо причорноморських поселень аж до південної Добруджі. Загалом на просторах від Дунаю до кавказьких гір український нарід суцільною масою в 48 мільонів душ замешкує простір - 7,7 тис. кв. км. /66 душ на кв. км./. Мішана ж територія займає площу майже 1 міль. кв. км. з населенням в 54 мільонів мешканців /пересічно 57 осіб на квадр. км./. /В. Кубійович/.

Г е о п о л і т и ч н и й зміст України окреалити не легко.

Ті, що пробують окреслити Україну, то йдучи за традиціями Старокиївської держави, то - козацької, чи то, навіть, на підставі традицій недавніх літ: республіки, гетьманщини або радянщини, - не беруть під увагу динамічного характеру української сучасності.

Ще менш дадуть цієї сучасності політичні рухи інтелігенції /кулішівство, драгоманівство, донцовізм і т.ін./, яко позичені від сусідів і неглибокі. На наших очах довершуються глибші процеси:

а/похід до опановання Чорноморських узбереж, що розпочався від тисячоліття і саме в останніх десятиліттях - довершений;

б/зміна структури українських мас із чисто хліборобської й сіль-

ської на індустріальну та міську; в парі з цим в загальному довершився й процес національної свідомості;

в/прешті, перенесення есередку економічної ваги України з центру більш на південь і південний захід /до чотирикутника Харків-Одеса-Майкеп-Рестів/, де розвинувся важкий гірничий промисел, машинобудівництво і хемічний промисел.

Помилувався б той, хто назвав би Україну по давньому "х и т н и ц е к /кэрнкамер/ Е в р о п и", - в останніх роках 45% її загальної продукції були /так скажимо, як і в сучасній Італії /промислові вироби. Крім того, сама пшениця і жито перестають характеризувати її рільничу продукцію, - їх витісняють культури буряків /0.8 міл.га/, коноплі, сояшників, городи, а навіть бавовняника /0,3 міл.га/ й кавчуковця /разом 40% усього грунту/. Зменшення площі сутого хліборобства на користь цих культур сталося таке значне, що сучасна Україна продукувала напр. в 1937 р. тільки 18.8% цілого хліба в Світах. Тим пояснимо, -чому Світи майже перестали ввозити хліб до Європи. Коли Росія вивозила до Європи /головно з України/ пересічно в р.1900-1913 річно 12 мільонів тон збіжжя, то в р.р. 1935-1937 річно - заледви 1 мільон тон, і в останнім двадцятилітті збіжжя Європі головне постачали заморські краї /Канада, Аргентина та Австралія/.

Глибокі внутрішні процеси в Україні в загальних своїх рисах довершилися естільки, що вже тепер можна окреслити головні н а т у р а л ь н і о б л а с т и України:

а/ Ч о р н о м о р с ь к е у з б е р і ж ж а з К р и м о м і О д е с о ю. Цілий фрахт Одеси /обіч Істанбулу - найбільшого порту Чорного моря/, вносить в р.1928 - 4 міл.тон; в останніх десяти роках її порт розбудовано за нелітніми вказівками. Коли Одеса є органічним

висловом економічного життя Правобережжя та Дністрянщини, то Новоросійське зростає, маючи за собою Кубанське заплеча. Крим /Таврида/ це - найбільше епертя України в Чорноморським Просторі. Крим не тільки тримає вузол усіх найважливіших стратегічно морських шляхів, але є й економічно доповненням з одного боку хліборобської /фруктивництва/, а з другого - промислової України /Керч не може виплавляти свого заліза без Донецького вугілля/.

б/О з і в с ь к и й п р о м и с л о в и й ч о т и р ь о х - к у т н и к, що розвинувся в останнім шестидесятиліттю, ідеально сполучує в собі взаємодіспвняльні первні,- поклади заліза в середнім Дніпрі з Кривим Рогом та в Керчі, поклади вугілля в Донецькому басейні, нафта на Кубанщині з Майкопом та залізоброблюючі й машинобудівельні центри, як Запоріжжя, Січеслав /Дніпропетровськ/, Луганськ, Краматорська, Таганріг, згадаймо й знану в світі Дніпрівську електричну станцію /Дніпрельстан/. Озівське море є в цім чотирьохкутнику - комунікаційним ссередком, своєрідним внутрішнім озером промислу: статистика портів цього моря цілком не виказує експорту поза Україну.

в/ П р а в о б е р е ж ж а, П і в н і ч н е Л і в о б е р е ж ж а і З а х і д н а У к р а ї н а з її багатим чорноземом, харчово-смаковим промислом і незначною кількістю великих міст. Там між Києвом, Полтавою, Холмом і Лутом зберіглося найбільше історичних традицій України, тоді як області а/ і б/ мають в собі багато первнів чистої колективізації.

Свідому геополітичну синтезу України дадуть сучасні покоління, але вони мають багато перебороти.

Знаємо, де ідеї й шляхи ведуть край. Нерозбудована як слід мережа доріг-тос, залізниць, каналів - це найбільша болячка України. Особливе мало розбудовані залізниці Правобережжя і Чорноморського узбережжя.

3. КАВКАЗ.

Кавказ, або інакше - Південно-Східня Україна /Л. Б и к с в с ь - к и й/ - є суходсловим помостом між Українсю та Ірансм. Обмежений з півночі - Маничською впадиною, на сході - Каспійським морем, на заході - Чорним морем і на півдні границею з Іраном та Туреччиною, край цей обіймає біля 440.000 кв.ккм.з населенням в 16-18 мільонів душ/пересічно 41 на кв.ккм./ .Впоперек Кавказу, в напрямі з півн.-заходу на півд.-схід, головний кавказький гірський кряж ділить цей край на дві цілком відмінні частини: Північну й Південну. В той час, як перша - низинна Підкавказька Україна - є всестороннім продовженням властивої України, друга - гористе Закавказзя - має вже обличчя передньо-азійське.

Кавказ, як черен Чорноморських народів, в останніх тридцяти століттях отсим довершив свою історичну роль, - від кількасот літ, а особливо від устітнення османської, а далі й російської імперії, його роля - це роля пограниччя, випадового чи то в бік християнства і словянськості, чи то в сторону мусульманства і тюркізму.

Кавказ в останньому столітті все менше здобувається на одність. Перешкоджає йому тепер і невелика кількість людности, і розбиття на ворожі собі численні націоналізми, і врешті занепад колись провідних народів-грузинів, черкесів, вірмен. Це етнографічно-25 народів, що залюднюють 22 групи гір.

Совітська політика зручно поспирала національну ворожнечу на Кавказі та окремішність його головніших кільканадцяти народів. Одночасно в р.р.1923-1939 відбувається тиха кольонізація Кавказу з півночі переважно стихійного характеру. Кольоністи, г о л о в н о у к р а ї н ц і з Кубані і з середньої України посовуються вже над Каспій і на Закавказзя /Муганський степ/.

Головні економічні вартости Кавказу лежать на Закавказзі: Чіатури /манган/ в Грузії та Баку /нафта/ в Азербайджані.

Вірменія, Азербайджан і острівці курдівської людности є геополітично випадковими теренами до Курдистану й Ірану.

Англія трактує Кавказ так само, як остаточну північну межу свого шляху до Індії. Характеристичною була лінія Бритійської окупації з р. 1919,- йшла вона північним кордоном Азербайджану та Грузії.

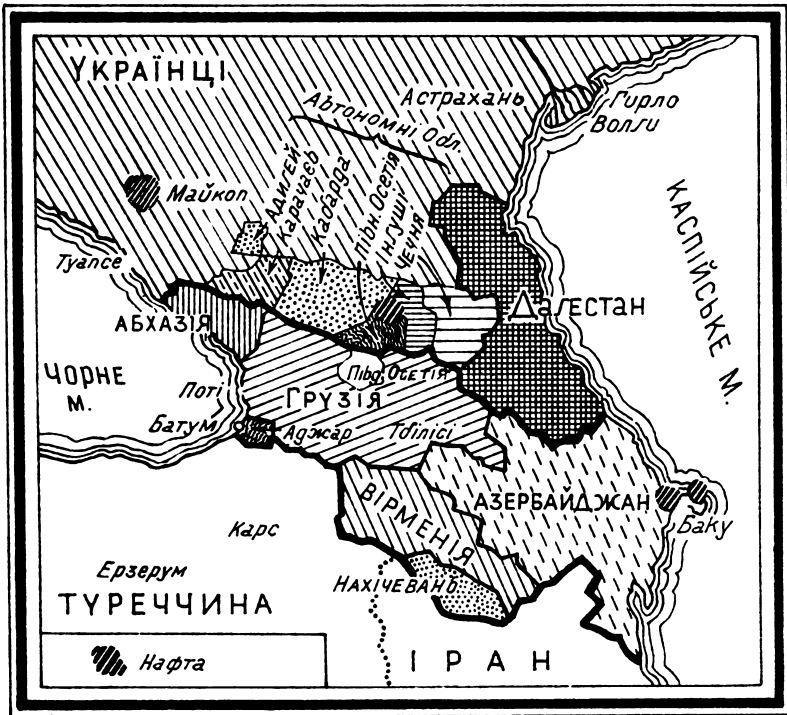
У 1917-1918 р.р. політичні зносини України з Кавказом набирали що раз то більш дружнього характеру зі спробами спільного державного об'єднання.

Протягом останніх десятиліть виявилось, що зєднання України з кавказькими народами знаходить найширше угрунтовання як під оглядом географічним і господарським, так і історико-політичним.

"Г е о г р а ф і ч н е положення цієї евентуальної великодержави було б надзвичайно вигідне. Її морські кордони - в більшості з незамерзальними портами Чорного, Озівського й Каспійського морів, забезпечували б жваві торговельні зносини з Європою, Близьким Сходом та Америкою. Західні суходольні кордони відкривають найближчі шляхи до Зах. Європи, а полудневі до Індії. Порівнюючи рівний і лагідний клімат надзвичайно сприяв би розвиткові сільського господарства.

Під оглядом г о с п о д а р о в ь к и м ця сполука уявляючи потугу з територією більше мільона й чверть кв.км. і з 75 приблизно мільонами населення була б одною з найбільш собі вистачальних держав у світі, уступаючи лише С.Д.Амеркк та Бритійській Імперії". /Д.Піонячевський/.

Під оглядом і с т е р и к о - п ф л і т и ч н и м промовляють за цим традиції колишньої Понтійської Імперії з часів Мітридата VI Євпатора.

4. ІРАН.

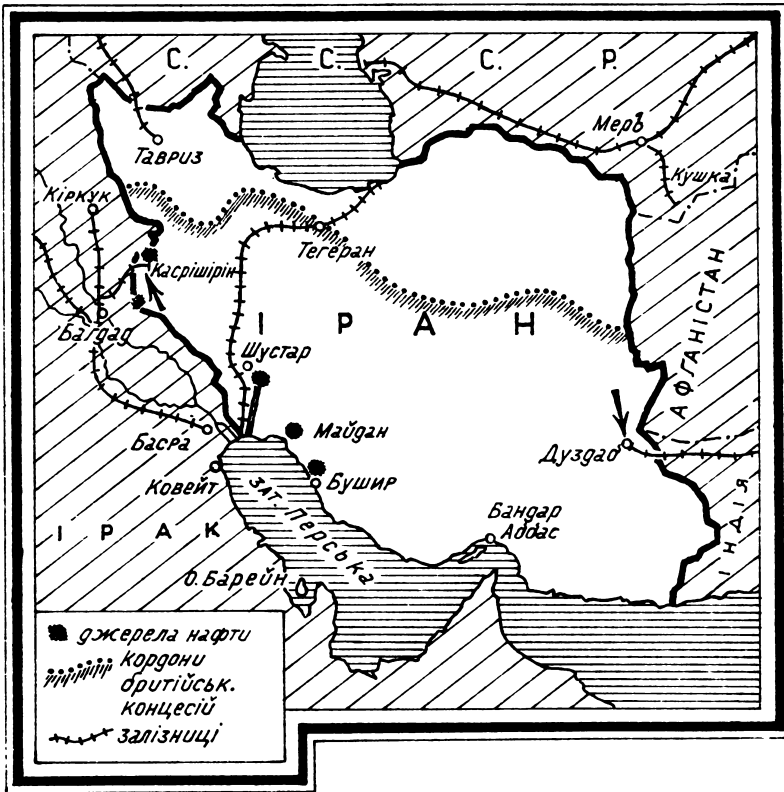
На 1,6 мільйонів кв.км., отже на трикратній площі Німеччини з часів Гінденбурга, живе приблизно коло 15 мільйонів людности /с на кв. км./ розкиданої по п'ятих головних провінціях, ще недавно державно-незалежних і подекуди півкочовничих.

Головний зміст державности Ірану був у бажанні Англії й Росії мати буфер поміж своїми володіннями. При першій ослабленню одної з цих потуг, - друга потуга зліквідує цю державність.

Е к о н о м і ч н и й зміст Ірану, - це його великі нафтові багатства. Їх використовують британці або безпосередньо, як напр. захопивши Б а р е й к о в і острови, або через Англо-Іранську нафтову компанію /концесія Д'Арси/. Совіти теж почали використовувати поклади нафти на півночі, головню над Каспієм. Між обома теренами впливу перебігає докладна межа. Ця межа - є одночасно кордоном мінімальних територіяльних претензій Совітів до Ірану, бо терен цих претензій - це т.зв. південний Азербайджан /Медія/ з Тавризом, та Гілян і Мазандаран над Каспієм. В населенні цих провінцій є найбільший відсоток арійської крові.

К о м у н і к а ц і й н о Іран зв'язаний /досі з причин передовсім політичних/ дуже незадовільно: існує лише недавно збудована односторова залізниця з Іранської затоки до Каспія: Бендер-Шах - Бендер-Шапур, що має 1400 км. довжини, 223 тунелі і 842 мости.

Помимо своєї незадовільности, є вона віссю дуже важкою лучбово, та за поміттом розбудови Ірану, як виявляючого терену, по мосту Чорноморських країн до вільного океану.

5. ТУРЕЧЧИНА.

Втративши цілу Османську імперію, постановили турки опанувати принаймні свій рідний край. В цьому цілий зміст руху й державности Кемалля. В цьому - його моральна відвага, в цьому є й приклад для Москвинів, що втративши Росію, змушені будуть зайнятися врешті власним краєм.

Однак для розбудови свого великого краю /763 тис.кв.ккм./-населення Туреччини /коло 16 міл., біля 22 на кв.ккм./ ще замале. Дуже поволі підвищується рівень хліборобства та сільсько-господарських культур /тютюн, шовк, оливки/, поволі зростає здобування цінних копалин /хром - коло Мармари, мідь і манган - на півдні Анатолії/, а ще поволіше повстає залізнична мережа. Причина тому обережна позичкова політика турків.

Порти Туреччини, як і її минуле, стоять лицем до Середзем'я, залізниці, як і її будучина - до Чорного моря. Там, над Чорним морем, лежить її найбільший вугляний басейн: Зонгулдак - Ереглі.

Головним міжнароднім питанням, зв'язаним з Туреччиною, є її сторожа над Дарданелами, великим шляхом до вивозу з Чорного моря. Царська Росія, а навіть С.С.С.Р., вивозила через Дарданелі значний відсоток свого експорту.

Сфери натиску на Туреччину творять британські військові бази на чолі з Кипром і італійські з островами Додеканез. Натиск італійців все зростає.

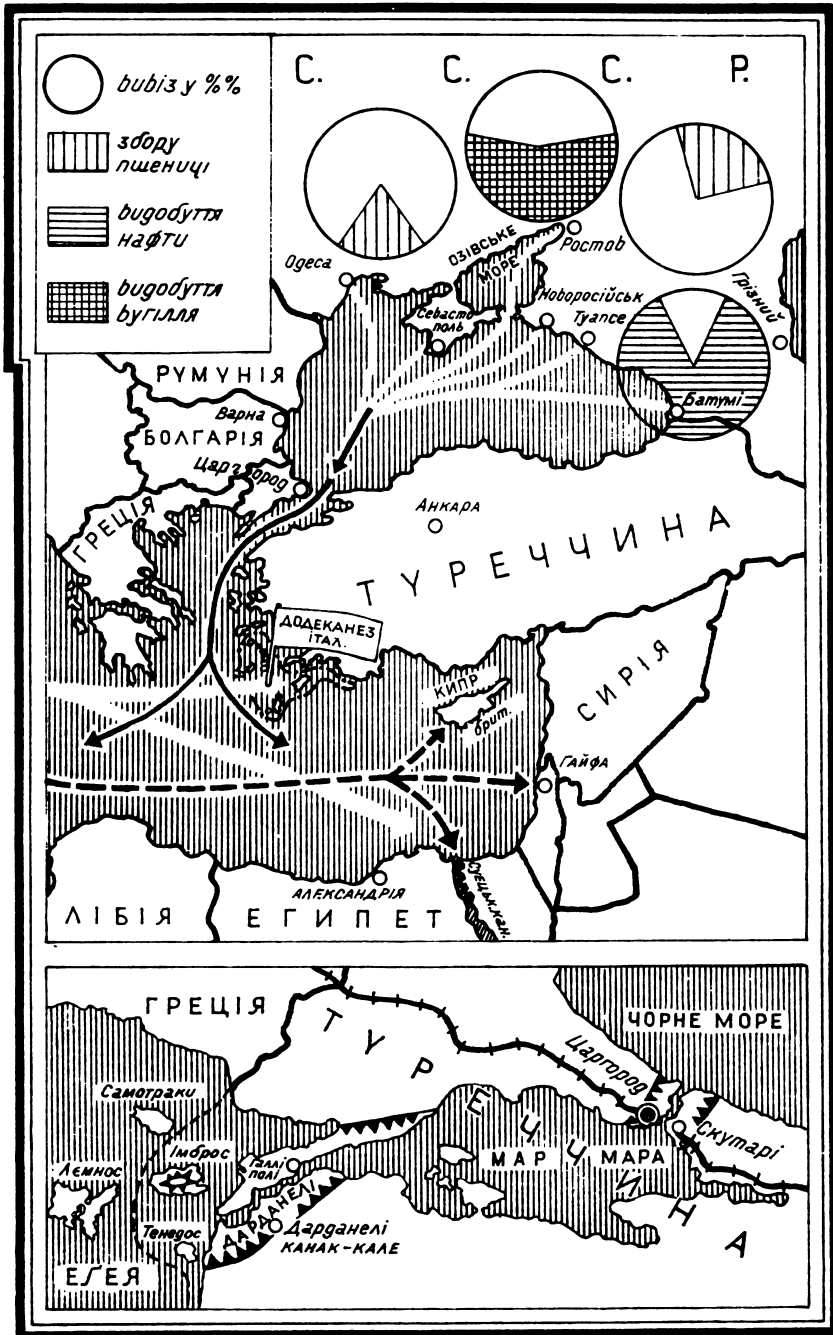
Головною подією, що сталася в січні 1940 р., - це відкриття безпосередньої залізничної лінії Царгород - Багдад через Алеппо /Галяб/ в Сирії. Завдяки цій лінії стає Туреччина форпостом Європи в Малій Азії.

Історія та сучасність вказують, що головним партнером України в

творенню чорноморської дійсності є безперечно Туреччина.

"Непереможна сила ~~життя~~ робить те, що ці історичні сусіди - Туреччина та Україна, хоч не завжди годилися у минулому, зате у майбутньому реально здійснять взаємне розуміння кінцевої для обох країн спільності у справах політики, економіки та культури". /О. Л о т о ц ь к и й/.

-00- -00-

6. ГРЕЦІЯ.

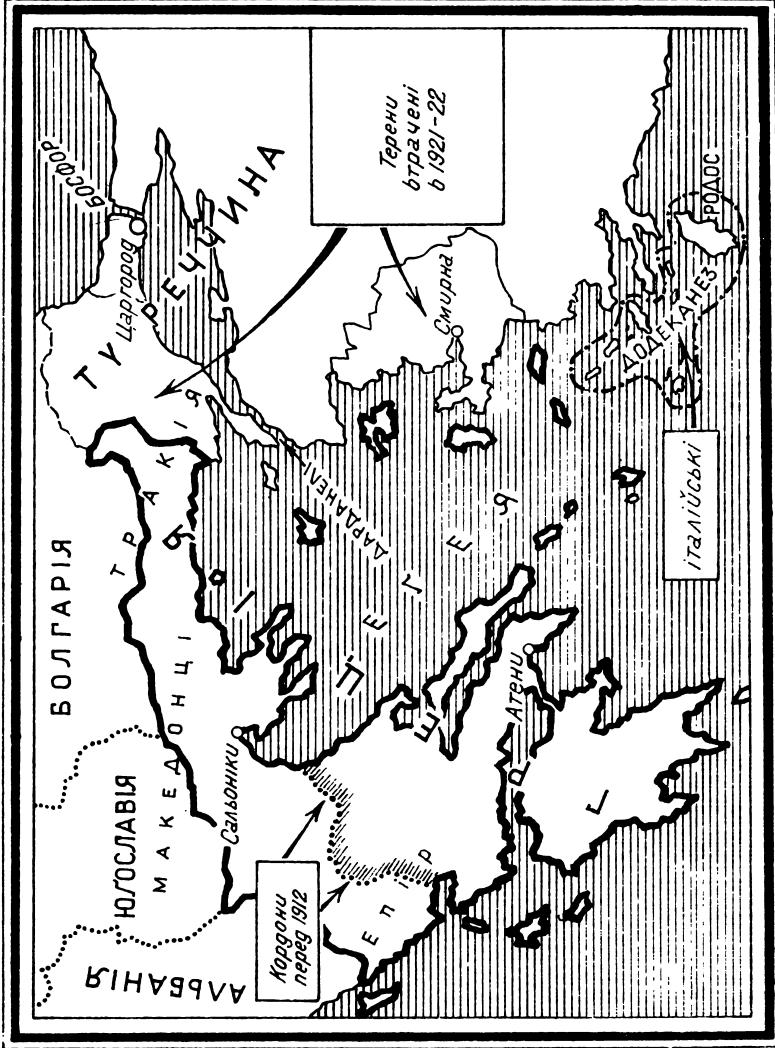
Греція й давніше, і тепер складається з островів і узбережжя, - решта не має ані економічного, ані політичного значіння.

Геополітичний зміст цього невеликого краю /130 тис.кв.ккм.простору; 6 міл.населення, біля 53 на кв.ккм./, окреслює його близькість до Суецу, - морського найкоротшого шляху Англії до Індії. Тому від семидесятиліть не випускала Англія цього краю з під своєї опіки.

З другого боку Греція знаходиться на дорозі експансії новітнього /як і давнішого/ Риму - до Малої Азії й до панування в східнім Середземю. В р.р.1912-1923 Італія зайняла О.Родос і всі острови Додеканезу.

В першій десятиліттю теперішнього століття греки виявили деякий власний націоналізм. В Балканських війнах 1912-1913 р.р. здобули вони Зах.Тракію і Сальонікі /Солунь/. Помимо великого викривавлення у війні 1914-1918 р.р., спробували вони загарбати від турків Східну Тракію аж під Царгород, а навіть частину Малої Азії із Смірною та великою кількістю островів. З нечуваними зусиллями побіджена Туреччина на чолі з Кемалем змогла всеж у р.р.1921-1922 викинути звідти грецьку армію, а пізніше й грецьких осадчих.

Війна 1941 р.позбавила греків самостійного значіння й зблизила Італо-Німеччину до Малої Азії й Суецу. Їхня історія останніх літ, це важкий доказ на користь розвою великих державних одиниць і проглинання ними малих країн і народів.

7. БОЛГАРІЯ.

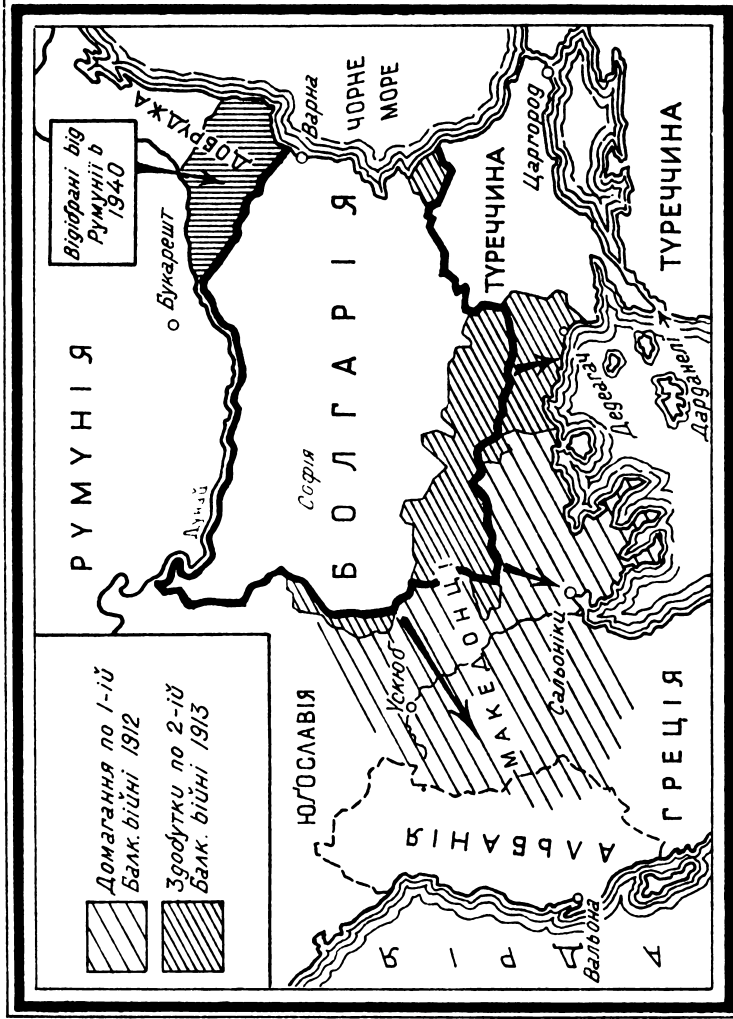
Болгарія, гірська країна /103 тис.кв.ккм./ із своїми 6 мільонами населення /біля 61 на кв.ккм./ переважно городників /тютюн, троянди/ і гірняків, не має великої фізичної ваги в Чорноморському басейні. Її вага в чистих традиціях чорноморської культури.

В порівнянні з сусідами, вона національно дуже однородна, її армію щодо боєвої вартости прирівнювали воєнні спеціалісти ще в р.р. 1912-1913 до німецької.

Її територіяльне посування було скероване до Дедеагачу, бо вихід до Егейського моря є konieczністю для її торгівлі. Її історичним прагненням до опанування Царгороду й проток поставила межу царська Росія в 1913 р., спрямувавши проти Болгар Румунію - і це скінчилося поразкою болгар.

Війна 1939 р. принесла Болгарії багато вигід: 1/ в 1940 р. мирно відбирає Болгарія від Румунії південну частину Добруджі, 2/ в 1941 р. обсаджують болгарські війська провінції побіджених Німеччиною Греції й Югославії. Тимсамим має вона тепер Дедеагач і Македонію з Ускюбом та Охридським озером. Припала їй при цьому значна грецька меншина, настроєна антиболгарсько.

Значна кількість болгар поза своїм краєм мешкає в Україні, головне над Чорноморським узбережжям.

8. УГОРЩИНА.

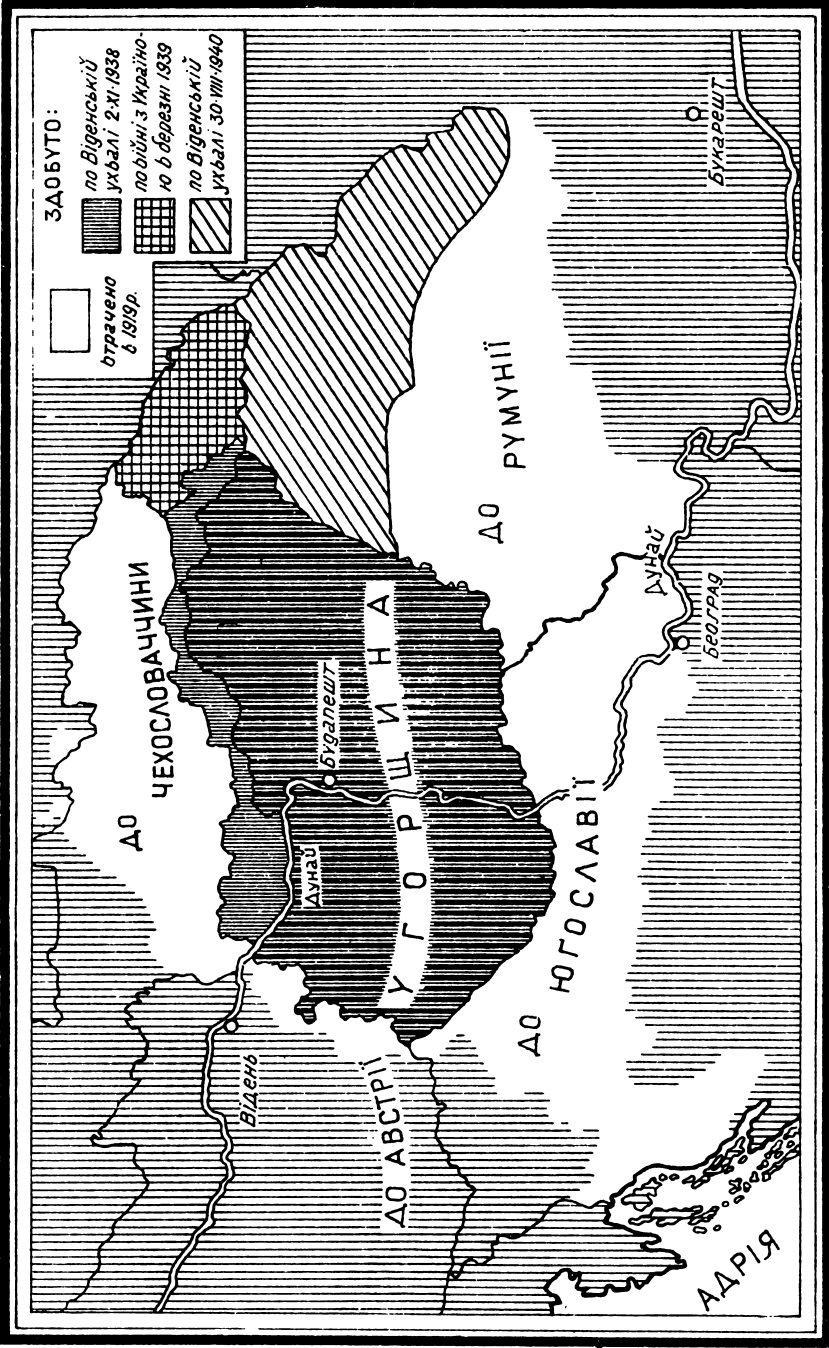
Граф Бетлен, найбільший політик Угорщини, в XV-м ст. окреслив, що сучасна Угорщина має тільки два виходи, або втопитися в слов'янському морі, або розплинутися в німецькості.

Рік 1919 перекреслив усі попередні славні сторінки історії цього невеликого десяти мільйонного народу, що займає площу в 105 тисяч кв.ккм. при досить великій гушавині населення, бо аж 97 осіб на кв.ккм. Цілу Угорщину тоді охопив пожеар большевизму, а потім край цей без спротиву був цілий (купований румунською армією).

Стан упадку цього найбільше феодалістичного в Європі краю триває до 1938 р. Цілий час угорці підносять справу ревізії своїх кордонів. Від Чехословаччини домагаються вони Словаччини і Карпатської України, від Румунії - Семигороду і частини Волощини, від Югославії - майже цілої Хорватії і від Авотрії - Бургенлянду.

Поміч Угорщині не прийшла від Англії, де пропаганда угорців була найсильніша - в вересні 1938 і березні 1939 р. на підставі Віденської ухвали угри дістають дозвіл на боротьбу з Карпатською Україною і Словаччиною. Третя Віденська ухвала в 1940 р. дозволяє їм відібрати частину Семигороду від Румунії. Врешті упадок Югославії - дає уграм змогу окупувати частину Банату в Бачкею, заселеною українцями.

Угри, як наслід, первень, ще більш чужий Черноморським народам, як Румуни, - належать вони до вайшлої фіно-угорської раси і споріднені з північно-російськими ловецькими народцями.

9. ЮГОСЛАВІЯ.

Югославія - вицвіт Версальського договору по війні 1914-1918 р.р. Тоді прилучено до королівства Сербії південносхідні землі б.Австро-Угорщини, Чорногорію і частину Болгарії. Самі серби не творили в ній і половини населення. Головне заняття населення - хліборобство. Головні багатства - копальні міді.

Завданням Югославії /з погляду Англії/ було стати греблюю в напорі німецькості на Балкани і держати антиіталійську варту над Адрією.

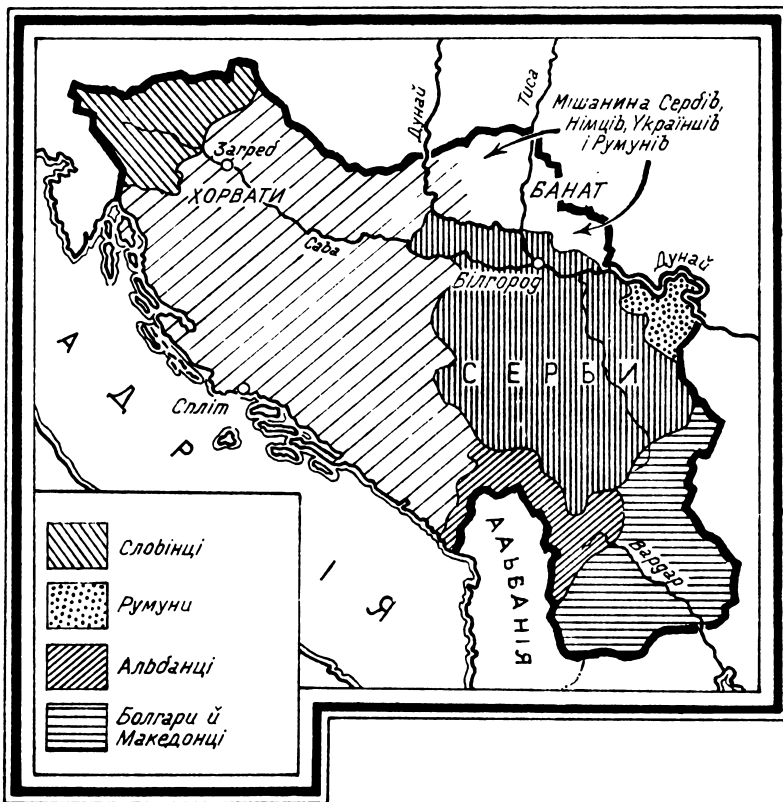
Централізм Сербії /Білгороду/ збільшувався з року на рік: в 1929 р. розмежовано всю Югославію на нові бановани /провінції/, цілком довільно і не згідно з волею її населення. На централістичне самовладство відповіли хорватські усташі Павеліча замордуванням короля Олександра.

Вступаючи у війну 1914 р. Югославія /348 тис.кв.ккм., з населенням біля 14 міл.душ, с.т.біля 62 на кв.ккм./, цілком була не приготована до неї; ще менше уповажнювала її до війни - жалюгідна сіть залізниць.

Тепер Сербія повернула до своїх історичних меж невеликого гірського князівства. В ній є лиш 1/5 економічної вартости давньої Югославії, та коло 1/4 давнього терену. Від Сербії відібрано важніші родючі долини рік. Її терени відійшли до Хорватії, Болгарії, Угорщини, Німеччини та Італії.

Найбільше здобула Хорватія. Коли перед війною хорвати мріяли про державу з 2.850 тис.населенням на 43 тис.кв.ккм., то тепер мають державу з 7 міл.населенням на 115 тис.кв.ккм. Навіть передмістя Білгороду належить до Хорватії. Економічний зміст цієї держави чисто хліборобський. Загально європейське значіння матиме Хорватія по збудованню каналу Дунай-Адрія з виходом у Спліті.

Частина давнішньої Словенії з Марбургом /Марібором/ відійшла до Німеччини, друга частина з Люблянню /Ляйбахом/ відійшла до Італії разом з частиною югославянською узбережжя. Угри зайняли Банат, болгари - Македонію. Крім того, відновлено Черногорську державу.

10. РУМУНІЯ.

Румунія, штучна назва, вперше вжита в 1895 р. для двох об'єднаних князівств: Волохів і Молдаван.

Економічною підставою 18 мільйонної Румунії /295 тис. кв. клм. до 1940 р., біля 67 мешканців на кв. клм./ є видобуття і вивіз нафти, що становить 65 відсотків цілого румунського вивозу. Найважливішим продуктом вивозу по нафті є збіжжя й кукуруза.

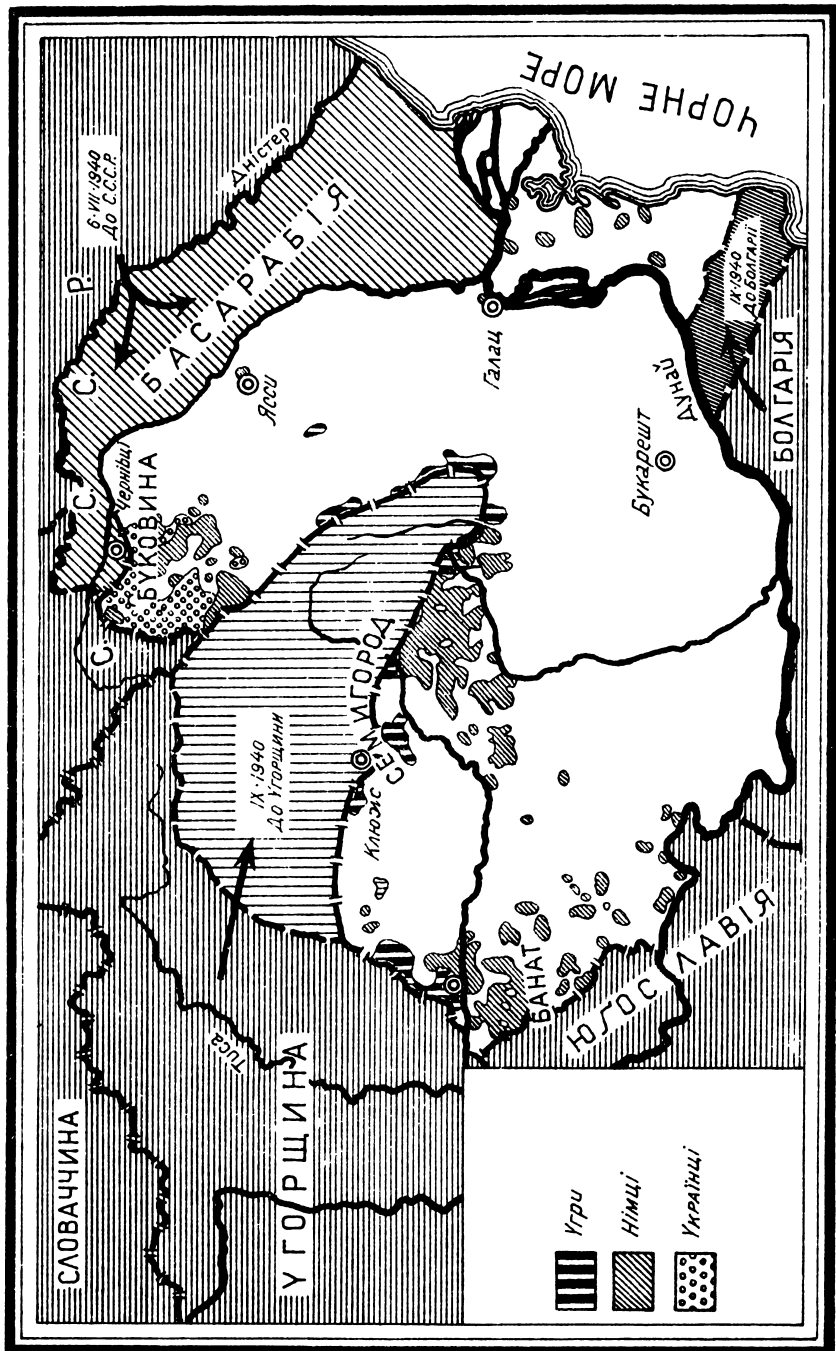
Відвічними членами Чорноморської сім'ї народів румуни не є - змістом традицій і національною гордістю є для них пам'ять про те, що їх край колись був місцем заслання злочинних елементів староримської держави та що вони є нащадки мішанців дако-римсько-руських.

Роки 1913-1918 були роками територіального зросту Румунії, хоч румунське військо вельми не причинилося до того зросту: упадок Угорщини дозволив румунам забрати Семигород, упадок Австрії - Буковину, упадок Болгарії утвердив окупацію південної Добруджі, а по упадку Росії окупувала Румунія Басарабію.

Рік 1940 був рішучий для Румунії, без боротьби відступила вона протягом кількох тижнів Басарабію і Українську Буковину - С.С.С.Р., Південну Добруджу - Болгарії, а Семигород /Трансильванію/- Угорщині.

День 22.VI.1941 р. приніс для Румунії можливість окупувати не тільки Басарабію, але навіть українські задністрянські терени по Буг /Бог/ з містом Одесою, Могилевом, Тирасполем, Бірзулою та Імеринкою.

Етнографічний терен волохів, справжнього ядра цього багатонаціонального твору, становить трикутник Галац-Букарешт-Сіная.

П О С Л І В' Я.

Атлас "Чорноморського Простору" був приготовлюваний ще до совітсько-німецької війни.

Видаємо його вже тоді, коли ця війна зайшла вже далеко, а Львів, Київ і Харків - в німецьких руках.

Ждемо нетерпеливо знищення Світів. Мусять вони зникнути з лиця землі в імя розвою народів.

Мусять згинуть Світи поки ще час. Смертельна небезпека для життя всіх людей і в с і х народів є в існуванні С.С.Р.Р.

Молот стахановщини і серп колрабства підтинав і виголоджував людність країн під Москвою. Одночасно людність та стала залогом велитенської суцільної фабрики зброї, якою були Світи в останніх кількох літах.

Московський уряд мав усі засоби до такої фабрики. В С.С.Р.Р. були в с і сирівці, окрім кавчуку, але останнєс п'ять великих фабрик почало виробляти і штучний кавчук.

Перерібка запасів сирівців зростала в швидкому темпі. Коли царська Росія в рік перед війною 1914-1918 р.р. виробляла понад ч о т и р і мільйони тон сталі, то Світи мали в 1941 р. дійти до виробу д в а - д ц я т и в о с ь м и мільйонів. Від 1935 р. відмовилась Москва від ввозу шляхотної сталі, бо хрому і мангану мала в задовільні. Запаси нафти там одні з найбагатіших у світі. Споживання власної міді гарячково зростало з року на рік. Так само - цинку. Продукція алюмінія - найновіший промисел Світів, зпріч Ленінграду - останніми часами почала зростати за Уралом та в Україні. Гоїлась і болячка Світів, - брак валеж до транспорту. В 1938 р. постачили совітські фабрики 600.000 ван-

тажних вагонів. Самі заклади Сталіна в Москві давали річно 110.000, а Молотова за 1940 р. в Горкім - 50.000 вагонів.

Коли б Сталін встиг, то Совіти мали б за зброю не тільки стругу большевизму, але й нечуваний рівень зброснь. Ще ніні лежала головна вага совітського промислу в його європейській частині, але з року на рік зростав промисел на схід від Уралу. Роззбросння Совітів стало таким чином найпекучішою потребою в сучаснім світі.

До цього роззбросння взялася Німеччина. Цим вона виконує може найважніший етап в історії нинішнього століття.

В слідуєчому етапі - побачимо нові можливості для України, і тоді лишень зможе вона власними силами здійснювати власне призначення.

Л І Т Е Р А Т У Р А.

Бажаючи більш докладно пізнати справи Чорноморського Простору та сусідніх країн радимо звернутися до слідуєчих джерел загального характеру:

Простір Середземного моря:

1. Philippon A.: Mittelmeergebiet. Leipzig 1922.
2. HUMMEL-SIEWERT: Der Mittelmeerraum. Heildelberg...

Простір Чорного моря:

3. ЛИПА Ю.: Чорноморська доктрина. Варшава 1940.

Чорне та Озівське море:

4. ШОВГЕНІВ І.: Чорне море. Варшава 1941.
5. ШОКАЛЬСЬКИЙ П.: Океанографія Чорного моря. Москва 1935.
6. ЗАГОРОВСЬКИЙ Н.А.: Чиття Чорного моря. Одеса 1928.
7. САРКИЗОВ-СЕРАЗИНИ Н.М.: Чорне море. Справочник-Путеводитель. Москва 1938.
8. ЛОЦІЯ Чорного моря. Ленінград 1937, та пізніше доповнення.
9. ЛОЦІЯ Азовського моря. Ленінград 1937, та пізніше доповнення.
10. REINACH T.: Mithridates Eupator. Paris 1890.
11. BASCHMAKOFF A.: Cinquante siècle d'évolution ethnique autour de la Mer Noire. Paris 1937.

Дарданели:

12. GERHARD H.: Die Dardanellen. Leipzig.

Суецький канал:

13. GERHARD H.: Der Suez-Kanal. Leipzig.

Каспійське море:

14. КНИПОВИЧ Н.: Каспийское море. Берлин 1923.

15. ПУШИН Н.: Каспийское море... С.П.Б. 1908.

У к р а ї н а:

16. ЛИПА Ю.: Призначення України. Львів 1938.

17. АНТОНОВИЧ М.: Історія України. Част.І-IV. Прага 1941.

18. ЩЕРБАКІВСЬКИЙ В.: Формация укр.нації. Прага 1941.

19. ГРИЦАЙ П.: Транспорт та зв'язок України. Черків 1927.

20. ІВАНІС В.: Енергетичне господарство України та Півн.Кавказу.
Варшава 1934.

21. ІВАНІС В.: Промисловість України і Півн.Кавказу. Варшава 1938.

22. КУБІЇВЧИЧ В.: Географія українських і сумежних земель. Львів 1938.

23. КУБІЇВЧИЧ В.: Атлас українських та сумежних земель. Львів 1937.

24. КУЛИНЯК І.: Чорноморська проблема в українській промисловості.
Варшава 1941.

25. ОГІЄНКО А.: Комунікаційне летунство в Чорноморському просторі.
Варшава 1941.

26. RUDNYTZKYJ St.: Ukraine. Land u.Volk. Wien 1916.

27. РУДНИЦЬКИЙ Ст.: Основи землезнання України. Част.І-II.Прага 1923.

28. РУДНИЦЬКИЙ Ст.: Україна в світлі політичної географії.Берлін 1923.

29. ВСЯ УКРАЇНА. Інформаційно-адресний довідник. Рік вид.10-й. Одеса
1937.

30. ШОВГЕНІВ І.: Водне господарство на українських землях в Європі.
Варшава 1941.

31. ШОВГЕНІВ І.: Водне господарство в басейні р.Дніпра на Україні.
Варшава 1934.

32. УКРАЇНСЬКИЙ СТАТИСТИЧНИЙ РІЧНИК. Т.І-IV і додаток. Варшава-Львів
1933-1938.

33. ОЛЕСЕВИЧ Т.: Українська людність ССРСР. Т.І-II. Варшава 1930-1931.

34. СТАТИСТИЧНИЙ ДОВІДНИК УССР. Київ 1938.

З а х і д н я У к р а ї н а:

35. KAINDL R.F.: Geschichte der Bukowina. 2 Aufl.Czernowitz
1903.

36. ГАЛИЧИНА, БУКОВИНА И УТОРСКАЯ РУСЬ. Москва 1915.

37. КАРПАТСЬКА УКРАЇНА. /Збірна праця/. Львів 1939.

38. КОРДУВА М.: Історія Холмщини. Ч.І. Краків 1941.

Б а с а р а б і я:

39. БЕРГ П.С.: Население Бессарабии, этнографический состав и численность. Петроград 1923.

40. НАРЦОВ Н.А.: История Бессарабии и Молдавии. Москва 1940.

41. UHLIG C. Die Bessarabische Frage. Eine geopolitische Betrachtung. Breslau 1926.

П і в д е н н а У к р а ї н а:

42. ЖИВОПИСНАЯ РОССИЯ. Под ред. П.П. Семянова. Т. V. Часть вторая: Бессарабская, Херсонская, Екатеринославская и Таврическая губ. С.П.Б., Москва 1898.

43. СЕМЕНОВЪ В.П.: Новороссія и Крым. /Россия. Том 14/. Петербург 1910.

44. РОСТОВЦЕВ М.Н.: Скифия и Боспор. Ленинград 1925.

45. FRIEBEL O. Handels-hafen Odessa. Leipzig 1921.

46. ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ. Економічно-адресний довідник. Рік вид. 15-й. Одеса 1937.

Т а в р и д а:

47. КУЛАКОВСКИЙ Ю.: Прошлое Тавриды. 3-ое изд. Киев. 1914.

48. КРЫМ. Путеводитель. Под ред. Л.С. Нагина. Симферополь 1923.

49. SEJDALET D.: Krym. Warszawa 1930.

50. ШУСТОВ Б.: Крымская АССР. Москва 1927.

51. ШИЛИНГЕР Ф.: Крымский полуостров. Москва 1935.

52. БАРАНОВ Б.: Крым. Москва 1935.

С х і д н я У к р а ї н а:

53. ЖИВОПИСНАЯ РОССИЯ. Под ред. П.П. Семенова. Т. VII. Часть вторая: Донско-Каспийская степная область. С.П.Б.-Москва 1899.

Д е н щ и н е:

54. СВАТИКОВ С.Г.: Россия и Дон. 1549-1917. Вена 1924.

55. БОГАЧЕВ В.В.: Очерки географии Всевеликого Войска Донского. Том I-II. Новочеркасск 1918.
56. SIMOLEIT G.: Die Donkosaken und ihr Land. Königsberg 1930.
57. СПРАВОЧНИК по водным ресурсам СССР. По ред. Л.К. Давыдова. Т. VI - Донской район. Ленинград 1936.

58. СПРАВОЧНИК по городу Ростову на Дону. Ростов 1937.

П о в о л ж я:

59. СЕМЕНОВ В.П.: Россия. Том VI - Среднее и Нижнее Поволжье и Заволжье. Петербург 1901.
60. ВОЛГА. Справочник-путеводитель /водный транспорт/. Москва 1938.
61. ГОРМОНОВ Н.В.: Волго-Донской канал. Сталинград 1937.
62. ГАВРИЛОВ Л.Г.: Нижне-Волжская область. Москва 1928.
63. СТАЛИНГРАДСКАЯ ОБЛАСТЬ в цифрах. Краткий статист. Справочник. Сталинград 1937.

64. СПИСОК населенных мест Сталинградской области. Сталинград 1928.

П р и к а с п и й щ и н а:

65. ПРОБЛЕМЫ ВОЛГО-КАСПИЯ. Том I-II. Ленинград 1934.
66. АСТРАХАНСКАЯ ГУБ. Экон., культ., админ и финанс. состояние. Астрахань 1928.
67. АСТРАХАНЬ. Справочная книга. Сталинград 1937.
68. ВОЛГО КАСПИЙСКИЙ КРАЙ. /Проект районирования/. Москва 1928.
69. ПАЛЬМОВ Н.: Очерк истории Калмыцкого народа... Астрахань 1922.
70. БОРИСОВ Т.: Калмыкия. Историко-политический и социально-экон. очерк.
71. КАЛМЫЦКАЯ ОБЛАСТЬ за 10 лет революции /Сборник/. Астрахань 1927.
72. КАЛМЫЦКАЯ ОБЛАСТЬ. Астрахань 1928.

П і в д е н н о - С х і д н я У к р а ї н а /Кавказ/:

З а г а л ь н о:

73. АНИСИМОВ С.: Кавказский край. Путеводитель. Москва, Ленинград 1928.
74. TEWZADZE W.: Kaukaz. Szkic geograficzno-opisowy. Warszawa 1933.

75. ЛЯЙСТЕР А.Ф.ж ЧУРСИН Г.Ф.: География Кавказа. Тифлис 1924.
76. ЖИВОПИСНАЯ РОССИЯ. Под ред. П.П.Семенова. Т. IX. Кавказ. С.П.Б., Москва 1883.
77. АНИСИМОВ С.: Кавказ. Москва 1930.
78. МАРР Н.Я.: Племенной состав населения Кавказа. Петроград 1920.
79. ЯКОВЛЕВ Н.: Языки и народы Кавказа. Тифлис 1930.

П і д к а в к а з ь к а У к р а ї н а :

К у б а н щ и н а :

80. АПОСТОЛОВ: Географический очерк Кубанской области. Див. "Сборник материалов для описания местностей и племен Кавказа". Том XXII. Тифлис 1897.
81. СМИРСКИЙ В.И.: Население и хозяйство Кубанско-Черноморской области. Краснодар 1924.
82. ІВАСЮК І.: Кубань. Економічний нарис. Прага 1925.
83. КУБАНЬ. Збірник статей про Кубань і Кубанців. Прага 1926.
84. КУБАНСКИЙ СТАТИСТ. Сборник за 1924-26 г.г. Т. I. /Таблицы/. Краснодар 1927.
85. SULATYCKI P.: Kubań. Warszawa 1930.

А д и г е й ц і :

- 86. ОБЗОР /истор.-экон./ АДЫГЕЙСКОЙ Авт. области. Краснодар 1923.

П і в н і ч н о - к а в к а з ь к и й к р а ї н и :

- 87. ПОНСМАРЕВ: Сельск.-хоз. районы Дона, Сев. Кавказа, Черноморья и Дагестана. Ростов 1924.
88. СЕРГИЕВ М.: Сев. Кавказ после районирования. Ростов 1925.
89. КОНСТАНТИНОВ С.А.: Сев. Кавказ /Сев. Кавк. край и Дагестан/. Москва, Ленинград 1928.
90. НАРОДНОЕ ХОЗЯЙСТВО Сев. Кавказа. Ростов 1932.
91. ФЕДОРОВ П.А.: Природные богатства Сев. Кавказа и их использование. Пятигорск 1935.

Т е р щ и н а:

- 92. ТЕРСКИЙ ОКРУТ: Очерки по истории, экономике и советскому строительству... Сборник под ред. Н. Викторова. Часть I-II. Пятигорск 1927.

К а р а ч а й в ц и:

- 93. АЛИЕВ УМАР: Карачай /Карачаевская авт. область/. Ростов 1927.

Ч е р к е с и:

- 94. ДУБРОВИН Н.: Черкесы /Адыге/. Краснодар 1927.

95. ЛЮЛЬЕ Л.Я.: Черкесия. Краснодар 1927.

К а б а р д и н ц и и Б а л к а р ц и:

- 96. ЕРМОЛЕНКО М.И.: Путеводитель по Кабарде и Балкарии. Нальчик 1928.

97. АНИСИМОВ С.С.: Кабардино-Балкария. /Экон.-географ. очерк/. Москва 1937.

П и в н и ч н и о с е т и н ц и:

- 98. ГАЗДАНОВА С.Б.: По горам и плоскости Сев. Осетии. Орджоникидзе 1933.

99. ФЕОКТИСТОВ Н.: По Северной Осетии. /Спутник туриста/. Москва 1938.

Ч е ч е н ц и т а И н г у ш и:

- 100. РОДОВ С. и ШАШИРО Л.: Чечено-Ингушская АССР. Полит.-экон. очерк. Грозный 1938.

101. АВТОРХАНОВ А.Г.: Краткий историко-культурный и экон. очерк о чечне. Ростов 1931.

102. PLAETSCHKE В.: Die Tschetschenen. Hamburg 1929.

103. ЯКОВЛЕВ Н.: Ингуши. Популярный очерк. Москва 1925.

104. ВИЛЛИЯМС А.К.: Географический очерк Ингушетии. Владикавказ 1928.

Д а г е с т а н щ и н а:

- 105. САМУРСКИЙ Н.: Дагестан. Москва 1925.

106. ФИВИХ Д.: Страна гор. Очерки Дагестана. Москва, Ленинград 1938.

107. ДОБРЫНИН Б.Ф.: География Дагестанской АССР. Махач-Кала. 1926.

108. СОВЕТСКИЙ ДАГЕСТАН. /Политич.-эконом. очерк/. Махач-Кала 1938.

З а к а в к а з з я :

З а г а л ь н о :

109. ГЕХТМАН: Краткий очерк экон.географии Закавказья. /Грузии и Азербайджана/.1923.
110. ДУБЕНСКИЙ: Очерки по экон.географии Закавказья. Тифлис 1934.
111. BÜDEL A.: Transkaukasien. Eine technische Geographie. Gotha 1926.
112. ЛЯЙСТЕР А. и ЧУРСИН Г.: География Закавказья. Тифлис 1929.

А з е р б а й д ж а н :

113. ПАХАНОВ Е.: Краткий очерк истории Азербайджана. Баку 1923.
114. REZUL-ZADE: Azerbajdzan w walce o niepodległość. Warszawa 1938.
115. МАРР Н.Я.: Талыши. Петроград 1922.
116. МЕЛИК-САРКИСЯН С.А.: Муганская степь. Естествен.-историч. и сельск.-хоз.очерк. С.П.Б.1897.

Г и р с ь к и й К а р а б а х :

117. КАЧАРЬЯН Г.: Нагорный Карабах. Баку 1925.

Г р у з и я :

118. ГАЛАЙЧУК Б.: Про Грузию та грузинів. Львів 1936.
119. KAWTARADZE J.: Gruzja w zarysie historycznym. Warszawa 1929.
120. HAHN G.: Kurzes Lehrbuch der Geographie Georgiens. Stuttgart 1924.
121. Экскурсия по Кавказу. ГРУЗИНСКАЯ ССР. Западная часть. Под ред. А.П.Герасимова Ленинград-Москва 1937.

А б х а з и я :

122. БАСАРИЯ С.: Абхазия. В географ., этнограф.и экон.отношении. Сухум-Кале 1923.

А д ж а р и я :

123. ПЕТИВСКИЙ П. и ГЕЛЬБАК Н.: Аджарская АССР. /Полит.-экон.очерк/. Батум 1938.

П і в д е н н я О с е т і я :

124. Материялы по изучению Грузии. ВГО - ОСЕТИЯ. Тифлис 1925.

В і р м е н і я :

125. LEHMANN-HAUPT: Armenien Einst und Jetzt. Bd. I-III.
Berlin 1910-28.

126. ЛАГОВ Н.М.: Армения. Петроград 1915.

127. ШАГИНИАН М.: Советская Армения. Москва 1932.

128. Экскурсия по Кавказу. АРМЯНСКАЯ ССР. Под ред. А.П. Герасимова. Ленинград, Москва 1937.

П е р е д н я А з і я :

129. PRZEWORSKI S.: Azja Zachodnia./Wielka Geografja Powszechna T.E. i M./ Warszawa 1934.

130. SCHMITZ P.: All-Islam. Weltmacht von Morgen. Leipzig 1937.

131. OEHLRICH C.: Das politische System der Orientalischen Staaten. Leipzig, Berlin 1940.

І р а н :

132. ШРАВШТАЙН Е.: Будівництво трансперської залізниці. Харків 1928.
/Сх.Світ'/.

133. POL W.: Persja. Warszawa 1928.

134. NIEDERMAYER O.: Persien u. Afganistan. "Handbuch d. geographischen Wissenschaft. Voruer und Sudasien". Wildpark-Potsdam 1937, Seite 63-125.

135. HINZ W.: Iran. Politik und Kultur von Kyros bis Roze Schan. Leipzig 1938.

Т у р к е с т а н :

136. STÖHLIN K.: Russisch-Turkestan. Gestern und Heute. Königsberg 1935.

І р а к :

137. БІЛЯКЕВИЧ І.: Економічний стан сучасного Іраку. Харків 1929.

138. ЛЕВИН Йос.Д.: Ирак /Современная Мессопотамия/. Москва 1937.

139. JELINSKI Czesł.: Irak. Warszawa 1928.

Т у р е ч ч и н а :

-
140. ВИКОВСЬКИЙ Л.: Туреччина. Бібліографічні матеріали. Варшава 1940.
141. КРИМСЬКИЙ Д.: Історія Туреччини. Київ 1924.
142. BANZE E.: Die Türkei. Eine moderne Geographie. 2 Aufl. Braunschweig 1916.
143. KURCZEWSKI M.: Turcja. Warszawa 1936.
144. НОВИЧЕВ А.Д.: Очерки экономики Турции до мировой войны. Москва, Ленинград 1937.
145. ЛЕВИТСЬКИЙ П.: Туреччина та її економічне районування. Харків 1928.
146. СМІРНОВ О.: Добувальна промисловість Туреччини. Харків 1928.

Г р е ц і я :

-
147. OBERHUMMER Eug.: Griechenland. "Handbuch d. Geograph. Wissenschaft. Südöst-und Südeuropa". Wildpark-Potsdam 1931, Seite 220-238.
148. "LA GRÈCE ACTUELLE". Min. d. Aff. Etr. Dir. de la Presse. Athènes 1933
149. DYBCZYNSKI Tad.: Grecja. "Półwysep Bałkański". Wielka Geografja Powsz. T. E. i M. Warszawa 1939. Str. 94-127.

Б о л г а р і я :

-
150. ISCHIRKOFF A.: Bulgarien. Land u. Leute. Teile I-II. Leipzig 1916-17.
151. LAMAUCHE L.: La Bulgarie. Paris 1923.
152. HAIDER R.: Die bulgarische Wiedergeburt. München 1941.

Ю г о с л а в і я :

-
153. "LA JOUGOSLAVIE D'AUJOURD'HUI". Publié par la Section de la Presse au Min. des Affaires Etrang. Belgrade 1935.
154. REIMERS E.: Das neue Jugoslawien. Leipzig 1939.

А л ь б а н і я :

-
155. BUSCH-ZANTNER R.: Albanien. Neues Land im Imperium. Leipzig 1939.

У г о р щ и н а:

156. PRINZ J.: Ungern. "Handbuch d.Geograph.Wissenschaft. Südost-und Südeuropa". Wildpark-Potsdam 1931, Seite 1-42.

С л о в а ч ч и н а:

157. SCHWARTZ M.: Die Slowakei. Leipzig 1939.

Р у м у н і я:

158. MUZET A.: La Roumanie nouvelle. Paris 1920.
159. HAJNAL H.: The Danube. Its historical, political and economic importance 1920.
160. STAHEL DL CAPITANI.H.: Rumänien. Zürich 1925.
161. ROMENHÖLLER: Grossrumänien. Berlin 1926.
162. ДЕМБО В.О.: Румыния. Москва 1937.

П о л ь щ а:

163. LENCEWICZ Stan.: Polska /Wielka Geografia Powszechna T.E.i M./ Warszawa 1933.
164. SERAPHIM P.H.u.FISCHER G.: Polen und seine Wirtschaft. Königsberg 1937.
165. WINKEL R.: Die Weichsel. Ihre Bedeutung als Strom-und schiffahrtstrasse und ihre Kulturaufgaben. Leipzig 1939.
166. SROKOWSKI Stan.: Geografia gospodarcza Polski. Warszawa 1939.
167. DU PRILL M.: Das Deutsche Generalgouvernement Polen. Krakau 1940.
168. SERAPHIM P.H.: Die Wirtschaftsstruktur des Generalgouvernements. Krakau 1941.

Р о с і я:

169. ЛИПА Ю.: Розподіл Росії. Київ 1941.
170. СПИЦЫН А.: Русская историческая география. Петроград 1917.
171. МЕНДЕЛЕЕВ Д.: К познанию России. Мюнхен 1924.
172. МАКАРОВ И.Ф.: Карта земледелия СССР. Ленинград 1926.

173. ТРОЯНИН И.П.: Национальная проблема /По национальным республикам и областям Сов.Союза/. Москва 1924.
174. БЕЛАВИН А.Р.: Атлас СССР. Москва, Ленинград 1923.
175. D'ALMEIDA C.: Russie."Geographie Universelle". T.V. Paris 1932, Pages 34-180.
176. MITTELEUROPA. OST-EUROPA. "Handbuch der Geographischen Wissenschaft". Potsdam 1933.
177. NOWAKOWSKI. Europa Wschodnia i Azja Północna."Wielka geografja Powszechna T.I.II." Warszawa 1936.
178. БАРАНСКИЙ Н.Н.: Экономическая география СССР. Москва 1936.
179. СССР. Административно-территориальное деление союзных республик на 1.V.1938 г. Москва 1938.

Б е л о р у с ь :

180. СЕМЕНОВ В.П.: Россия. Том IV. Верхнее Поднепровье и Белорусия. Петербург 1905.
181. КАРСКИЙ Е.О.: Этнографическая карта беларусскаго племени. Петроград 1917.
182. КАРСКИЙ Е.О.: Белорусы. Т.I-III. Минск.
183. ПИЧЕТА В.: Гісторыя Беларусі. Часть I. Минск 1925.
184. SPŁAWA-NEJMAN Wacł.: Białoruś Sowiecka. Warszawa 1930.

М о с к о в щ и н а :

185. ЖИВОПИСНАЯ РОССИЯ. Под ред.П.П.Семенова. Т.I, части I и 2. Северная Россия. С.П.Б.1881.
186. АНУЧИН Д.Н.: Великоруссы. Див."Энциклоп.словарь Брокгауза и Эфрона". Т.V. С.П.Б.1892, стор.828-843.
187. СЕМЕНОВ В.П.: Россия. Том I. Московская промышленная область и Верхнее Поволжье. Петербург 1899.
188. СЕМЕНОВ В.П.: Россия. Том II. Среднерусская черноземная область. Петербург 1902.
189. ПРЭСНЯКОВ А.: Образование великорусскаго государства. Петербург 1918.
190. ТАТАРЧУКОВ А.Н.: Центрально-черноземная область./Экон.очерк/. Воронеж 1928.

191. ЛЮБАВСКИЙ М.К.: Образование национальной территории великорусского государства. Ленинград 1929.

У р а л:

192. СЕМЕНОВ В.П.: Россия. Том V. Урал и Приуралье. Петербург 1914.

З а в о л ж я:

193. АТНАГУЛОВ С.: Башкирия. Москва 1925.

194. КОРБУТ С.: Сірий Клин. Львів 1937.

195. БОЛЬШАЯ ЭМБА. Т. I-II. Москва, Ленинград 1937-38.

196. СЕМЕНОВ В.П.: Россия. Т. XVIII. Киргизский Край. Петербург 1903.

197. ВИТКОВИЧ В.: Киргизия. Москва 1938.

198. ВОРОБЬЕВ П.Г.: Башкирская АССР. Район. экон. справочник. Уфа 1939.

С и б и р:

199. ЯДРИНЦЕВ Н.М.: Сибирь как колония. С.П.Б. 1882.

200. СИБИРСКАЯ СОВЕТСКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ. Т. I-III. Москва 1929-32.

201. ЖИВОПИСНАЯ РОССИЯ. Под ред. П.П. Семенова. Том XI: Западная Сибирь. С.П.Б. 1884.

202. DANCKWORTH F.: Sibirien und seine Wirtschaftliche Zukunft. Leipzig u. Berlin 1921.

203. АНСОН, БАСОВ и ЧЕРЕМХИН: Экономическая география Сибири. Новосибирск 1928.

204. KOMOROWSKI Wład.: Syberja jako czynnik gospodarstwa światowego. Warszawa 1936.

205. БЕРКУТ П.: Зелений Клин - Нова Україна. Львів 1937.

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЧОРНОМОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ.

Досі вийшли:

Число 1.

Б р і й Л и п а : ЧОРНОМОРСЬКА ДОКТРИНА. Варшава 1940./29x20/.

стор.124.VI. На правах рукопису. Ціна 15 зл.

З м і с т : Дефініція. Ч а с т и н а п е р ш а : 1.Чорноморський простір. 2.Роля України. 3.Ключ склепіння. 4.Таврида - осередок. 5.Дністер - опертя на Заході. 6.Дон - опертя на Сході. 7.Окреслювання кордонів. 8.Колонізаційний рух XIX стол. 9.Колонізаційний рух XX стол. 10.Закон розселення Українців. 11.Перелом характеру мас. 12.Фізична оборонність. 13.Духова оборонність. 14.Підкавказзя й Кавказ. 15.Єдність Кавказу. 16.Каспійська брама. 17.Туреччина. 18.Роля Кемаля. 19.Іранський поміст. 20.Греція й Альбанія. 21.Дунайська брама. 22.Балканські війни. 23.Вузол Югославії. 24.Болгарія. 25.Румунія й Угорщина. 26.Чорноморські землі як колонізаційний простір. 27. Чорноморські форми продукції. 28.На тиск на Чорне море. 29.Свідомість єдності. 30.Політичні перспективи. 31.Союз Чорноморських держав. Ч а с т и н а д р у г а :
I.Море і його характеристика. II.Чорноморські ріки. III.Культури над Чорним морем. IV.Чорноморська торгівля. V.Релігії над Чорним морем. VI.Типи держав і людей. VII.Чорноморський характер. VIII.Символ Чорного моря. - Послів'я.- Література.

Число 2.

Л е в Б и к о в с ь к и й : ТУРЕЧЧИНА. Вібліографічні матеріали.

Варшава 1940./31x21/, стор.68. На

правах рукопису. Ціна 5 зл.

З м і с т : Передмова. Перегляд літератури. Загальні твори. Філосо-

фія та релігієзнавство. Суспільні знання. Мовознавство. Природознавство. Прикладні знання. Мистецтво. Пишменство. Історія. Географія. Життєписи.- Послів'я.- Показник.

Число 3.

Г.І.Б р а т і а н у: ПОЧАТКИ ТЕРГІВЛІ НА ЧОРНОМУ МОРІ. Варшава 1940./31x22/, стер.42. На правах рукопису.

Ціна 3 зл.

З м і с т: Передмова проф.І.Шовгенова.Вступ. Географічний огляд.

Іранці та греки: грецька колонізація на берегах Пенту Ексініського. Пентійське царство та римське завоювання. Великі інвазії. Торгівля Візантії з Хозарами й українцями. Інвазії команів та сурків. Монголи та італійці у XIII стол. Примітки.

Число 4.

О л е г К у л и н я к: ЧОРНОМОРСЬКА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНСЬКІЙ ПРОМИСЛОВИСТІ. Варшава.1941./31x22/стер.50

і схема. На правах рукопису. Ціна 4 зл.

З м і с т: Вступ. Вугілля. Метали й машини. Цукор. Нафта. Текстильна промисловість. Закінчення. Література. Схема.

Число 5.

І в а н Ш о в г е н і в: ЧОРНЕ МОРЄ. Гідрографічний нарис Чорного моря та його басейну.Варшава 1941.

/31x22/, стер.112 і карта. На правах рукопису. Ціна 10 зл.

З м і с т: В с т у п.- Кереткий огляд історичних подій на землях

девируги Чорного моря.Г і д р о г р а ф і я Ч о р - н о г о й О з і в с ь к о г о м о р і в: 1.Генева, походження, величина. 2.Батиметрія Чорного й Свізьського морів. 3.Природа мор-

ського дна. 4. Опис берегів Чорного й Озівського морів, 5. Острови. 6. Лимани. 7. Властивості води Чорного й Озівського морів. 8. Вітри, бурі, тумани. 9. Рухи води. 10. Флора й фауна Чорного моря. II. Рейси жароплавів на Чорному й Озівському морях. Г і д р о г р а ф і я гол о в н и х р і к ч о р н о м о р с ь к о г о б а с е й н у: I. Загальні уваги. 2. Опис головніших річок Чорноморського басейну: Резва, Камчія, Превадія, Дунай, Дністер, Буг, Інгул, Дніпрс, Дніпровсько-Бузький водний шлях, Дін, Донець, Західний і Східний Маничі, Маничський водний шлях, Волго-Донський канал, Яя, Кубань, Волга. Каспійське море. Чорноморські річки Закавказзя. Чорноморські річки Туреччини. З а г а л ь н і в и с н о в к и. - Література. Карта.-

Число 6.

А н а т о л ь О г і є н к о: КОМУНІКАЦІЙНЕ ЛЕТУНСТВО В ЧОРНО-МОРСЬКОМУ ПРОСТОРІ. Сучасний стан і можливості розвитку. Варшава 1941. /31x22/, стор.32 і 2 схеми. На пра-вах рукопису. Ціна 3 зл.

З м і с т: В с т у п. Характеристичні прикмети летунської сполуки. Швидкість перелету. Розклад летів. Незалежність від профілю терену. Згідність з політичними впливами. Головні магістралі Європи. Летунські лінії в Європі. Летунські лінії Балканських держав /Туреччина, Греція, Болгарія, Югославія, Румунія/. Летунська комунікація С.Р.С.Р. Летунські лінії У.Р.С.Р. Кошти. Майбутність на українських теренах. В и с н о в к и. Література. Схеми.

Число 7.

Іван Ш о в г е н і в і Валентин С а д о в с ь к и й: УКРАЇНСЬКИЙ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ. Програма діяльності. Варша-
ва 1941 /31x22/, стор.20. На правах рукопису.

Ціна 1 зл.

З м і с т: 1.Проф.І.Шовгенів - Загальний план праць Українського Черно-
морського Інституту. 2. Проф.В.Садовський - Програм економіч-
но-географічного вивчення Чорноморського простору. 3.Видання
Українського Чорноморського Інституту.

Число 8.

Дрїй Л и п а - Лев Б и к о в с ь к и й: ЧОРНОМОРСЬКИЙ ПРОСТІР.Атлас.
Схеми рисував Ст.В. Варшава 1941 /31x22/, стор.48.
На правах рукопису. Ціна 10 зл.

З м і с т: Передмова. 1.Чорноморський простір. 2.Україна. 3.Кавказ.
4.Іран. 5.Туреччина. 6.Греція. 7.Болгарія. 8.Угорщина.9.Юго-
славія. 10.Румунія. Послівя. Література.Видання Українського
Чорноморського Інституту. До тексту додано 10 схем.

В и г о т о в л я є т ь с я:

Число 9.

Дмитро Н е с т е р е н к о: ОРГАНІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАЦІЇ МОРСЬКИХ ПОРТІВ
УКРАЇНИ. /31x22/ стор.30. На правах руко-
пису. До тексту буде додано 3 схеми.

I N H A L T

	Seite.
V O R W O R T	5.
1. Schwarzmeerraum.....	7.
2. Ukraine.....	11.
3. Kaukasus.....	15.
4. Iran /Persien/.....	17.
5. Türkei.....	19.
6. Griechenland.....	21.
7. Bulgarien.....	23.
8. Ungarn.....	25.
9. Jugoslawien.....	27.
10. Rumänien.....	29.
S C H L U S S W O R T.....	31.
L I T T E R A T U R.....	33.
VERÖFFENTLICHUNGEN d.Ukrainisches Wissenschaft- liches Instituts für Schwarzmeerkunde....	45.
10 Abbildungen im Text.	

З М І С Т

	Стор.
П Е Р Е Д М О В А.....	5.
1. Чорноморський простір.....	7.
2. Україна.....	11.
3. Кавказ.....	15.
4. Іран.....	17.
5. Туреччина.....	19.
6. Греція.....	21.
7. Болгарія.....	23.
8. Угорщина.....	25.
9. Югославія.....	27.
10. Румунія.....	29.
П О С Л І В Я.....	31.
Л І Т Е Р А Т У Р А.....	33.
В И Д А Н Н Я Українського Чорноморського Інституту....	45.

До тексту додане 10 схем.

